

Inkoopbeleid 2016 Provincie Noord-Brabant

"best value for taxpayers money"

Provincie Noord-Brabant

Versie: def 2016

Dit inkoopbeleid is opgesteld door het Vakberaad Inkoop en vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op 4 oktober 2016.

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Ontwikkeling van het beleid	3
2.	Inkoopuitgangspunten	4
2.1	Wettelijk kader	4
2.2	Drempelbedragen en aanbestedingsvormen	4
2.3	Afwijkingen en uitzonderingen	5
2.4	Klachtenmeldpunt	5
2.5	Algemene voorwaarden	5
3.	Inkoopbeleidaspecten	6
3.1	Inkoopsamenwerking	6
3.2	Lastenverlichting	6
3.3	Risicomanagement	6
3.4	Integriteit	6
3.5	Circulaire economie	7
3.6	Circulair Inkopen (profit/planet/people)	7

1. Inleiding

Dit inkoopbeleid geeft sturing aan de inkoopactiviteiten van de organisatie en zorgt voor spelregels waarbinnen de provincie Noord-Brabant inkoop. Binnen de kaders van rechtmatig en doelmatig handelen heeft de provincie in dit beleid de nadruk gelegd op een aantal thema's die een belangrijke rol spelen binnen het inkoopproces. Op deze wijze wordt Inkoop in toenemende mate ingezet voor het realiseren van beleidsdoelstellingen van de provincie, zoals duurzaamheid en innovatie.

Onder inkoop verstaat de provincie Noord-Brabant: 'Alles waar een externe factuur tegenover staat'. De provincie Noord-Brabant kent 3 "soorten" inkopen, te weten:

- leveringen: dit is de inkoop van goederen;
- diensten: hiermee wordt dienstverlening bedoeld, zoals inhuur externen en ingenieursdiensten;
- werken: o.a. uitvoering bodemsanering en het aanleggen van wegen en fietspaden.

1.1 Ontwikkeling van het beleid

De Aanbestedingswet 2012 is bij wet op 1 juli 2016 herzien, ter implementatie van Richtlijnen 2014/23/EG, 2014/24/EG en 2014/25/EG. Deze wetgeving beoogt een eenduidig kader te scheppen voor het plaatsen van overheidsopdrachten alsmede een lastenverlichting voor ondernemers (incl. MKB) en aanbestedende diensten te creëren. De wetsherziening zorgt ervoor dat het noodzakelijk is om het inkoopbeleid uit 2013 van de provincie Noord-Brabant op een aantal punten aan te passen, zodat deze toekomstbestendig is en aansluit bij het huidige wettelijke kader.

2. Inkoopuitgangspunten

De provincie Noord-Brabant is gebonden aan Europese richtlijnen en nationale aanbestedingswetgeving. In aanvulling hierop heeft zij haar eigen provinciale inkoopbeleid.

2.1 Wettelijk kader

In de aanbestedingsregels is het handelen van de aanbestedende dienst rond het verstrekken van opdrachten voor leveringen, diensten en werken aan regels gebonden. Op 31 maart 2004 is de Europese regelgeving vastgelegd in Richtlijn 2004/18/EG betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen, diensten en werken. Deze richtlijn was geïmplementeerd in Nederlandse wetgeving via de Aanbestedingswet 2012. Op grond van deze wet zijn de verplichte richtsnoeren van de Gids Proportionaliteit en het Aanbestedings Reglement voor Werken 2012 (ARW 2012) van toepassing. De Aanbestedingswet 2012 zet in op administratieve lastenverlichting en het creëren van gelijke kansen voor het MKB.

In 2014 zijn drie nieuwe Europese Richtlijnen vastgesteld (2014/23/EG, 2014/24/EG en 2014/25/EG) die tot doel hebben een verdergaande modernisering van de aanbestedingsregels tot stand te brengen. Deze richtlijnen zijn op 1 juli 2016 geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving, wat tevens tot gevolg heeft dat herziene versies van het ARW en de Gids Proportionaliteit van kracht worden.

2.2 Drempelbedragen en aanbestedingsvormen

De Europese Commissie stelt om de twee jaar Europese drempelbedragen vast. Voor opdrachten onder de drempelwaarde hanteert de provincie haar eigen aanbestedingsbeleid. De uitgangspunten uit de Europese en Nationale wetgeving zijn hierin leidend. Concreet betekent dit dat de provincie bij alle aanbestedingen transparant, objectief en non-discriminatoire handelt en daarbij geen disproportionele eisen stelt.

De volgende grensbedragen (excl. BTW) zijn van toepassing:

Soort opdracht	Werken	Leveringen en diensten
Aangewezen procedure	Grensbedragen	Grensbedragen
Enkelvoudige aanbesteding Minimaal 1 offerte	< €150.000,-	< €50.000,-
Meervoudig aanbesteding 3 tot 5 offertes	≥ €150.000,- en < € 1.500.000,-	≥ €50.000,- en < €EU-drempel leveringen/diensten
Nationale aanbesteding (publicatie)	≥ €1.500.000,- < EU-drempel werken	
Europese aanbesteding (publicatie)	≥ EU-drempel werken	≥ EU-drempel leveringen/diensten

Op grond van artikel 1.4 uit de Aanbestedingswet dient een aanbestedende dienst op verzoek van een ondernemer de keuze voor de gehanteerde procedure te kunnen motiveren. Ter motivering van de keuze voor de procedures onder de Europese drempelwaarde kan de provincie in beginsel volstaan met een verwijzing naar dit inkoopbeleid, mits in overeenstemming daarmee wordt gehandeld.

2.3 Afwijkingen en uitzonderingen

Aan de hand van de inhoudelijke kenmerken van een opdracht, de marktsituatie en /of de specifieke omstandigheden van het geval, kan men gemotiveerd afwijken van de provinciale bij een drempelbedrag behorende procedure. Het toepassen van een lichtere procedure dan op grond van het beleid (paragraaf 2.2) is voorgeschreven moet i.v.m. het rechtmatigheidsbeginsel, voorzien zijn van een afdoende motivering en ter besluitvorming worden voorgelegd aan het college van Gedeputeerde Staten. Het college heeft de bevoegdheid om af te wijken gemandateerd aan de Directeur Bedrijfsvoering, onder voorbehoud van een positief advies van de strategisch beleidsadviseur Inkoop en Marktrelaties.

Uitzonderingen geldt voor spoedeisende gevallen in het kader van calamiteiten en voor opdrachten die in de aanbestedingswet specifiek omschreven staan als uitgezonderde opdracht. Hiervoor kunnen, tot op grond van de in de mandaatregeling opgenomen bedragen, onderhands enkelvoudig opdrachten worden verleend. Onder spoedeisende omstandigheden verstaat de provincie Noord-Brabant: 'omstandigheden waarbij door het niet onverwijld verstrekken van een opdracht schade ontstaat'.

2.4 Klachtenmeldpunt

De Provincie doet haar uiterste best om de aanbestedingsprocedure zo zorgvuldig mogelijk te laten verlopen. Naast de mogelijkheid om vragen te stellen tijdens de aanbestedingsprocedure kunnen ondernemers, branche- en belangenorganisaties aan de orde stellen dat een bepaald handelen of nalaten van de Provincie in een concrete aanbesteding in strijd is met wettelijke bepalingen of met andere voorschriften die voor de aanbesteding gelden. Ook kan worden geklaagd over optreden van de Provincie dat inbreuk maakt op een of meer van de voor aanbestedingen geldende beginselen van transparantie, non-discriminatie, gelijke behandeling en proportionaliteit. Daartoe is de Klachtenregeling aanbesteden Provincie Noord-Brabant 2016 vastgesteld.

Het klachtenmeldpunt is een onafhankelijk aanspreekpunt binnen de Provincie dat met een frisse blik de klacht bekijkt en daarover een advies uitbrengt aan de Provincie. Onafhankelijk betekent dat de personen die het klachtenmeldpunt vormen niet direct betrokken zijn (geweest) bij (het opstellen van) de aanbesteding. Het klachtenmeldpunt is alleen voor geschillen over aanbestedingsprocedures waarop de Aanbestedingswet van toepassing is. Het indienen van een klacht zet een aanbestedingsprocedure niet stil, tenzij de Provincie anders beslist.

2.5 Algemene voorwaarden

De provincie Noord-Brabant verklaart bij alle opdrachten voor leveringen en diensten de Algemene Inkoopvoorwaarden (AIV) Provincies van toepassing. De provincie houdt zich het recht voor om indien gewenst andere voorwaarden toe te passen. Voorwaarden van de opdrachtnemer worden uitdrukkelijk van de hand gewezen. Daar waar noodzakelijk kan de provincie Noord-Brabant de voorwaarden aanvullen met contractspecifieke bepalingen.

Op alle traditionele opdrachten (alleen uitvoering) van werken zijn de 'Uniforme Administratieve Voorwaarden' (UAV) van toepassing. Ten behoeve van andere contracten (zoals ontwerp en uitvoering) wordt gebruik gemaakt van de UAV-Geïntegreerde Contracten (UAV-GC).

3. Inkoopbeleidaspecten

Inkoop draagt bij aan het realiseren van de provinciale kerntaken en wordt ingezet voor het realiseren van beleidsdoelstellingen zoals samenwerking, innovatie, duurzaamheid, bezuinigingen en het zorgen voor een gelijk speelveld voor de Brabantse ondernemers (waaronder MKB). Deze doelstellingen zijn in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

3.1 Inkoopsamenwerking

Op het gebied van inkoop biedt samenwerking vele mogelijkheden. Door krachten te bundelen kunnen bijvoorbeeld efficiency en kostenbesparingen worden doorgevoerd. Daar waar dergelijke kansen ontstaan, werkt de provincie samen met andere provincies, gemeenten of overheidsinstellingen. In geval van een gezamenlijke aanbesteding zal onder meer gekeken worden naar de grootte en de aard van de opdracht en de samenstelling van de relevante markt, alvorens opdrachten samen te voegen. Uitgangspunt hierbij is dat de mededinging te allen tijde gewaarborgd blijft, de toegang van het MKB tot de opdracht niet onnodig wordt beperkt en de concurrentie blijft gewaarborgd.

Naast het uitvoeren van gezamenlijke aanbestedingen acht de provincie Noord-Brabant kennisdeling van groot belang. Daarom neemt zij actief deel aan samenwerkingsverbanden zoals het Inkoop Platform Provincies (IPP), de samenwerking met de 4 zuidelijke provincies, het IPO (o.m. vakberaad beheer en bouw) en aan het B5-overleg waarin naast de provincie de vijf grote Brabantse gemeenten zijn vertegenwoordigd. Verder wordt er samengewerkt met het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de grond-, water- en wegebouw (CROW).

3.2 Lastenverlichting

Het inkoopproces brengt lasten met zich mee. Enerzijds worden ondernemers geconfronteerd met administratieve lasten als gevolg van wet- en regelgeving en financiële lasten die direct verband houden met het uitbrengen van een inschrijving. Anderzijds heeft de provincie te maken met uitvoeringslasten als gevolg van wet- en regelgeving, zoals het opstellen van de bijbehorende aanbestedingsdocumenten. Voor de administratieve en uitvoeringslasten streeft de provincie Noord-Brabant om deze tot een minimum te beperken, door het gebruik van eenduidige aanbestedingsdocumenten en de aanbestedingen zoveel mogelijk digitaal uit te voeren. Daarnaast staan eisen, voorwaarden en criteria aan inschrijvers in redelijke verhouding tot de opdracht.

3.3 Risicomanagement

De provincie ziet risicomanagement als een essentieel onderdeel van inkopen en aanbesteden. Onder risicomanagement verstaan we het continue proces van risico's identificeren en kwantificeren en het ontwikkelen van optimale maatregelen om deze risico's te beheersen. Hiertoe wordt voor projecten, en voor zover nodig bij andere inkooptrajecten, een risicodossier opgesteld om aantoonbaar de relevante risico's en kansen in beeld te krijgen en zodoende risico-gestuurd goede keuzes te maken.

3.4 Integriteit

- De provincie Noord-Brabant doet alleen zaken met integere partners. Dat betekent dat deze partners zich houden aan wet- en regelgeving. Dit zal bij aanbestedingen getoetst worden door middel van:
- de Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA). Justis verstrekt de GVA namens de minister van Veiligheid en Justitie.;
- het (optioneel) toepassen van model K in Europese en nationale aanbestedingsprocedures voor werken waar de ARW 2012 van toepassing is verklaard;

- het bij inschrijvers opvragen van Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA), conform de daartoe vastgestelde modellen door het Rijk;
- het waar nodig laten ondertekenen van een geheimhoudingsverklaring;

Ook kan aan het Landelijk Bureau BIBOB (LBB) advies gevraagd worden over de achtergronden van bedrijven en personen, overeenkomstig de Beleidsregel toepassing Wet BIBOB Noord-Brabant.

Het is mogelijk dat er zich een schijn van belangenverstrengeling voordoet wanneer een inschrijvende marktpartij betrokken was, of is, bij de voorbereiding van het project of de aanbesteding of de beoordeling van de inschrijvingen. Belangenverstrengeling kan leiden tot het vervalsen van de mededinging doordat een partij voorkennis heeft of de opdracht, aanbesteding of gunning kan manipuleren. Om (de schijn van) belangenverstrengeling te voorkomen hanteert de provincie Noord-Brabant als basis het beleid 'Scheiden van Belang' van Rijkswaterstaat.

3.5 Circulaire economie

Ontwikkeling beleid op het gebied van circulaire economie

We hebben als provincies onze eigen ambities op het gebied van duurzaamheid en vanuit Europa via de Europese aanbestedingswet "Europe 2020 strategy for smart, sustainable and inclusive growth" vastgesteld in Nederland via de aanbestedingswet 2016 en vertaald in Noord-Brabant in het inkoopbeleid.

Een aantal kaders en basisprincipes die we revue laten passeren bij inkoopvraagstukken binnen projecten die zich daarvoor lenen laten we opnemen in het dossier:

- Op basis van de opgave en/of (integrale)beleidsdoelstellingen passen we effectief het inkoopinstrument toe;
- Motiveren we op basis van "Pas toe of leg uit";
- Betrekken we ondernemers, onderwijs, onderzoek, omgeving en overheid.

3.6 Circulair Inkopen (profit/planet/people)

In de circulaire economie bestaat afval niet. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door de herbruikbaarheid van producten en materialen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. Dit is anders dan in het huidige lineaire systeem, waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur veelal worden vernietigd.

De circulaire economie is een belangrijke (internationale) beleidsprioriteit, omdat het winnen van hoogwaardige grondstoffen steeds moeilijker wordt. Daarnaast heeft een circulaire economie verscheidene financiële en milieuvoordelen.

Relevante thema's binnen circulair inkopen:

- Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
- Social return
- Milieuvriendelijk inkopen
- Biobased inkopen
- Kansen voor MKB
- Innovatiegericht inkopen

3.6.1 Maatschappelijk Verantwoord Inkopen - MVI (Duurzaam inkopen)

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) betekent dat, naast op de prijs van de producten, diensten of werken ook wordt gelet op de effecten van de inkoop op milieu en sociale aspecten. Duurzaam inkopen wordt ook wel maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) genoemd.

Als professionele inkoper wordt van ons verwacht dat we producten, diensten of werken inkopen met een maximale duurzame waarde. Dat betekent dat we naast de prijs ook de impact op mens en milieu meenemen in ons inkoopproces, en dat we nadenken over de mogelijkheid om via de inkoop bij te dragen aan de realisatie van de bestuurlijke opgaven en beleidsdoelen van de provincie Noord-Brabant.

3.6.2 Social return (people)

Social return is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wij kunnen, bij het verstrekken van inkoopopdrachten, de opdrachtnemer stimuleren of verplichten om kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt te betrekken bij de uitvoering van de opdracht. Wij passen social return op verschillende manieren toe. Hierbij kan gedacht worden aan het inkopen van diensten, werken en leveringen over arbeidsplaatsen, leer-/werkplekken en stageplekken voor specifieke doelgroepen, zoals SW-geïndiceerde, mensen met een beperking en stagiairs van beroepsopleidingen. Daarnaast wordt social return ook vrijer ingevuld door bijvoorbeeld afspraken te maken over het leveren van een bijdrage aan bepaalde maatschappelijke doelen.

Mogelijkheden voor de provincie zijn onder andere:

- goederen en/of diensten inkopen bij een SW-bedrijf of een regulier bedrijf dat veel van de specifieke doelgroepen inzet;
- met opdrachtnemers overeen te komen percentage van de aanneemsom door de opdrachtnemer moet worden besteed aan het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

3.6.3 Milieuvriendelijk inkopen (planet/profit)

Als inkopers kunnen we kiezen voor producten die milieuvriendelijk geproduceerd zijn, lang meegaan en gemakkelijk hergebruikt kunnen worden. Op die manier kunnen we in veel gevallen kosten besparen en dragen we via de inkoop bij aan een beter milieu.

3.6.4 Biobased inkopen (planet/profit)

In de Biobased Economy vervangen hernieuwbare grondstoffen fossiele grondstoffen. Zo kunnen suikerbieten dienen als grondstof voor bioplastic, kunnen bladeren van landbouwgewassen worden gebruikt om gevelplaten te maken en kunnen van specifieke inhoudsstoffen uit planten cosmetica, medicijnen of chemische stoffen gemaakt worden. Drijfveren achter de Biobased Economy zijn verduurzaming, economische kansen voor nieuwe producten, energie- en grondstofzekerheid en verbetering van de economie in de landbouw.

3.6.5 Innovatiegericht inkopen (profit/people)

De provincie Noord-Brabant kan de markt stimuleren met innovatieve oplossingen te komen. Hiervoor kan de provincie Noord-Brabant actief zoeken naar een innovatieve oplossing of marktpartijen de ruimte te bieden innovatieve oplossingen aan te bieden. Innovatie is van groot belang voor economische groei en vooruitgang. Innovatieve oplossingen zijn vaak duurzamer, maar er kunnen ook andere ambities leidend zijn.

De beste stimulans is een overheid die zelf innovatiegericht inkoopbeleid voert. Ook de provincie Noord-Brabant ziet innovatie als de sleutel om de economie uit het slop te trekken en voor de toekomst veerkrachtiger te maken.

Als provincie wil Noord-Brabant daarbij vooral fungeren als inspirator, stimulator, coördinator en binnen de mogelijkheden zorgen voor een zo gunstig mogelijk innovatieklimaat.

Eenzijds werkt zij hier zelf aan mee door het toepassen van innovatieve aanbestedings-vormen, zoals de prijsvraag, DBMF-contracten en de concurrentiegericht dialog. Anderzijds stimuleert de provincie innovatieve oplossingen door in aanbestedingen, daar waar gewenst, gegadigden de mogelijkheid te geven alternatieven aan te bieden.

Binnen het kader van innovatiegericht inkoopbeleid focust de provincie Noord-Brabant daarom concreet op de volgende strategie en aanpak:

- het inzetten van instrumenten als gestandaardiseerde normen, keurmerken, maar ook door binnen de wet- en regelgeving bij inkoopvraagstukken en uitvragen naar nieuwe producten en diensten te vragen om private partijen te stimuleren tot innovatie;
- het rechtstreeks aanbesteden van Research en Development (R&D) opdrachten om innovatie in het MKB te prikkelen tot het vinden van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken;
- het formuleren van uitvragen door middel van (zoveel mogelijk) functioneel specificeren;
- het stellen van geschiktheidseisen en/of selectiecriteria gericht op de verduurzaming van bedrijfsprocessen;
- het hanteren van geïntegreerde en innovatieve contractvormen voor zowel leveringen en diensten als werken;
- waar mogelijk het toepassen van Total Cost of Ownership (TCO-benadering);
- het toepassen van de CO2 prestatieladder bij aanbestedingen van werken. De provincie hecht grote waarde aan een beter milieu en wenst de markt te stimuleren tot CO2-bewust handelen in de eigen bedrijfsvoering en bij de uitvoering van infrastructurele projecten. Het gaat daarbij met name om energiebesparing, het efficiënt gebruik maken van milieuvriendelijke materialen en het gebruik van duurzame energie.

3.6.6 Kansen voor MKB en ZZP(people/profit)

Het verbeteren van de toegang voor het MKB is één van de doelstellingen van de Aanbestedingswet 2016. Daarnaast is het inkopen bij (lokale) MKB-bedrijven in veel coalitie- of bestuursakkoorden een belangrijk beleidsdoel.

De provincie Noord-Brabant wil het Brabantse bedrijfsleven en vooral het MKB en de ZZP voldoende toegang geven tot de provinciale opdrachten. Dit krijgt vorm door een level playing field te creëren voor de Brabantse MKB en de ZZP-ers door bij onderhandse aanbestedingsprocedures waar mogelijk ten minste één regionale ondernemer uitgenodigd voor het doen van een aanbieding.

